

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 .
Pe o lună . 2.40 .

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 302.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRATI
Strada Deák Ferenc Nr.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă fiecare p
20 filerl.
Manuscripte nu să inape-
lară.

Politica „Telegrafului Român” și comitetul partidului național.

— Reflexii de actualitate. —

De . . .

Zăpăceala generală produsă de cearta dintre arădani — căci în definitiv la cearta dintre arădani se reduce toată vrajba, care într'un an de zile a cuprins întreg neamul românesc, — a fost socotită din partea „Telegrafului Român” ca moment binevenit pentru a-și mai arunca odată mreaja bine știind, că în turbure se pescuiește mai ușor. Și de astă dată „Tel. Rom.” cu diplomația sa străvezie a voit să lovească două muște dintr'odată: să captiveze bunăvoința guvernului și să petecească puțin autoritatea sfârticată a comitetului național, adică să se insinue în sus și în jos. Dacă „Tel.” Rom.” n'ar fi socotit drept organul autorizat al metropoliei gr. or. române din patria noastră și dacă scrisese sale n'ar fi considerate ca expresia oficială a vederilor, ce dominează în aula metropoliei din Sibiu, am trece ușor peste această perversitate politică. Deoarece însă mai sunt oameni, cari în baza atribuțiilor arătate, mai pun un pond oarecare pe scrisese acestui ziar, ne vom opri puțin asupra articolului reprodus de „Tribuna” sub titlul: „A vorbit și aripa dreaptă.”

„Telegraful Român” e numai consecuent tradițiilor sale politice când insistă asupra modificării programului național dela 1881 prin eliminarea punctelor referitoare la: autonomia Transilvaniei și la dualism. În schimb cere să ne formulăm un program din postulatele, cari în timpul de față și între împrejurările date, se poate realiza.

Înainte de toate lupta pentru realizarea unui program politic nu înseamnă, că noi aderăm programului dela 1881 am voi dintr'odată: totul, sau nimica: ei înseamnă, că în cadrele acelu program luptăm și realizăm cât putem, căci programul național mai are și alte postulate afară de autonomia Transilvaniei și de dualism, pe cari cu indeletnicire călărește „Tel. Român”.

Numai în aparență se face că-l doare capul din pricina autonomiei Transilvaniei și a dualismului, în realitate însă fără a ne spune, cari anume sunt acele pretențiuni, cari între împrejurările date se pot realiza, vrea să abată mersul politicii românești din drumul ei plin de demnitate și să-l coboare în ogoașa politicii de cerșitorie, sau de căpătuială individuală.

Noi suntem într'o luptă acerbă și continuă cu detentorii puterii de stat pentru conservarea noastră etnică prin consolidarea și prosperarea instituțiilor noastre

de cultură națională. Ar fi o neghiobie, ca în toiul luptei — fără nici un incident să ne apucăm de modificarea programului național. Și apoi nu ne aducem aminte, ca deputații noștri în lupta lor parlamentară o singură dată să fi cerut: autonomia Transilvaniei sau ștergerea dualismului, deși ei au fost aleși pe baza programului din 1881. Deci nu li-se poate imputa, că prin accentuarea prea deasă a acestor postulate de drept public, ar fi provocat potopul de volnicii cari zilnic ne ajung din partea tuturor guvernelor, ce s'au succedat după vremuri. Asta bine o știe și „Tel. Rom.”, dar cu toate aceste într'una cere înlocuirea programului politic dela 1881 cu un program real și corespunzător exigențelor timpului de azi, — fără a fixa însă în mod taxativ și programatic crezul său politic, pe care mărturisindu-l, corabia poporului românesc ar înainta spre limanul fericirii. Deci „Tel. Rom.” nu știe ce vrea, iar ceea ce vrea nu cutează să spună pe față.

Am zis mai sus că în toiul luptei — fără nici un incident — ar fi o neghiobie să ne apucăm de modificarea programului. Incidentul părea a fi sosit în vara anului 1910 cu prilejul tratativelor de pace, inițiate din partea actualului guvern. Ca „homo gubernius” a fost designat cel mai cumpătat bărbat al nostru, d. Dr. Ioan Mihu, care se poate mândri cu încrederea tuturor Românilor din patria noastră. Pe durata tratativelor destul de îndelungate, presa națională și-a impus o rezervă binevoitoare, iar opinia publică românească nădăjduia cu sinceritate în zorirea unor vremi de pace. Prin stângăcia unui improvizat director de ziar — pentru ce Dumnezeu să ni-l trăiască — memoriul dlui Mihu, lucrat, se zice, în colaborare cu mai mulți membri marcanți ai comitetului național, a fost dat publicității în întregime, mai întâi în coloanele „Gazetei Transilvaniei”. În memoriul dlui Mihu postulatele noastre erau reduse în multe privințe la *minimumul posibil*: de autonomia Transilvaniei și de ștergerea dualismului nici urmă nu era, și cu toate aceste pretențiunile din acel memoriu din partea factorilor competenți au fost socotite exagerate și memoriul neap pentru continuarea tratativelor de pace. Vrea „Tel. Rom.” un program politic cu postulate mai reduse, ca al dlui Mihu? Bine! Noi știm, că în cursul tratativelor de pace și I. P. S. Sa arhiepiscopul și mitropolitul Ioan Meșianu a fost chemat la Budapesta și consultat chiar din partea ministrului-președinte asupra condițiilor de pace. Și mai știm chiar dintr'un comunicat al „Telegrafului Român” că I. P. S. Sa i-a prezentat dlui ministru-președinte și un memoriu, în care cu siguranță nu va fi fost vorba de autonomia Transilvaniei, nici de ștergerea dualismului; ba îndrăznim să afirmăm, — deși nu l'am văzut —

că postulatele din acest memoriu vor fi fost mai reduse ca cele din memoriul dlui Mihu și cu toate aceste n'a putut produce ecoul dorit, după cum s'a dovedit din cele ce au urmat de atunci încolo. Vrea „Tel. Rom.” un program politic și mai redus? Apoi acolo e cuviosul vicar transfug dela Oradea-mare, care s'a dat de tot ieștin și cu toate aceste n'a putut cobori nici o rază de lumină și de fericire în bezna impenetrabilă a oropsitului Bihor. — Cine cunoaște structura sufletească a guvernanților noștri trebuie să știe — a spus-o doar pe față contele Tisza, — că Maghiarilor nu program sau partid moderat le trebuie, ci renunțarea noastră totală ca entitate politică și contopirea într'unul din partidele politice maghiare existente și numai atunci, — vor sta cu noi de vorbă, pentru ca să ne scoată ochii. Așa stă lucrul. Și dacă „Tel. Rom.” totuși nu contenește cu revizuirea programului național, fără să spună cum și în ce fel, o face numai pentru a se insinua guvernului și pentru a-și zăpăci puținii cetitori.

Dacă „Telegraful Român” în ieșirea sa din nou pe teren s'ar fi mărginit la profesarea vechiului său credeu politic — schițat mai sus, — n'ar fi avut multe de zis. Dar șiretul „Tel. Rom.” a tras c'un ochiu la slănină, și cu altul la făină. În acelaș articol, în care admite, că situația noastră de azi, extrem de gravă, este a se atribui programului național cu postulatele sale exagerate și cere revizuirea acestuia, prin urmare se insinuă guvernului și lovește pieziș în conducerea partidului național, în acelaș articol îmbracă toga nevinovăției și se constituie în apărătorul comitetului partidului național. Admite „critica obiectivă”, dar desaproabă „atacurile vehemente și îndrăznețe” îndreptate în contra conducerii de partid. „T. Rom.” care face această distincție fină va trebui să ne spună — când va vrea, — unde se sfârșește „critica obiectivă” și unde încep „atacurile vehemente și îndrăznețe” când e vorba de a pune pe cântar activitatea multilaterală a unei corporațiuni, care reprezintă un neam întreg? Cu acest răspuns debităm pe confratele dela Sibiu.

Dar știți de ce admite „Tel. Rom.” critica obiectivă? Pentru că începând de prin anii 1870, de când conducerea politică a neamului românesc a ieșit de sub epitropia arhierilor români, — pe cari istoriograful G. Barițiu i-a îndrumat să-și vadă de patrafir — de atunci „Tel. Rom.” necontonit a îndreptat „critică obiectivă” în contra conducerii partidului național cercând toate mijloacele posibile pentru întărirea solidarității și autorității aceluia!?!... Aici zațe culmea cinismului! În general, față de sistemul actual de conducere politică „Tel. Rom.” totdeauna a profesat convingerea — în deplin acord cu Tisza și Mangra, — că arhierii sunt con-

ducătorii naturali ai poporului român, iar noi cei ce își redactează reciproc credențiale; deci poporul trebuie scos de sub conducerea și influența irozilor, a căror autoritate ciuruită ar dori acum s'o cărpească. Asta în general.

Vederile, cari dominează în aula metropoliei din Sibiu. — de unde se inspiră și „Tel. Rom.” — față de actuala conducere politică, sunt și mai radicale. Am avut dese convorbiri cu I. P. S. Sa, precum și cu consilierii dânsului, prin urmare sunt în situație a le cunoaște vederile, aproape congruente, asupra conducerii actuale. Le redau cât se poate mai fidel și n'am teamă că voi fi desarmat. Abstrăgând dela nedreptățile, mari și mici, pe cari singuraticii au să le îndure zilnic dela forurile judecătorești și administrative, cele mai simțitoare lorituri ni-se dau pe teren cultural, prin distrugerea instituțiilor noastre bisericesti-școlare. Aservirea acestor instituțiuni scopurilor de maghiarizare și demoralizarea clerului și a învățătorimei noastre prin ajutoare cu tendință de corumpere, asta-i durerea noastră cea mai mare. Și politica aceasta nefastă a guvernului e concretizată — durere — în două legi pozitive, în celebrul articol de lege XXVII din 1907 referitor la dreptul școlii profesionale și la salarizarea învățătorilor profesionali, și în art. de lege XIII din 1909 referitor la dotațiunea preoției române. Aceste două legi cu potopul de ordinațiuni explicative, sapă din greu la temelile noastre naționale. Și de când datează aceste legi? De sub regimul coaliționist, când partidul național era reprezentat în parlament printr'un număr însemnat de deputați, ca niciodată. Partidul liberal maghiar s'a prăbușit sub greutatea propriilor păcate, iar celelalte partide maghiare și-au suspendat programele politice și s'au aliat de teama metehnei liberale. Relația dintre diferitele partide maghiare era foarte încordată în urma neîncrederii

imprumutate. Era un timp de tranziție cu o situație politică, a cărei deslegare nimeni n'o putea prevedea. Sașii au intrat în coaliție atașându-se la gruparea „constituțională”. Clubul deputaților noștri însă n'a avut nici barem înțelepciunea celui din urmă țaran, care de câte ori vede doi câni încăierăți te sfătuiește să nu te amesteci în vrajba lor, căci se împacă și se dau la tine amândoi. N'au avut această prudență politică, ci lăsându-se seduși de unele șoapte venite de sus, au început cu arborarea gravaminelor seculare. Ba s'au avântat până la apărarea integrității armatei comune. Ca și când vulturul cu două capete ar avea lipsă de apărarea rezerviștilor noștri, în contra vârcolajilor maghiari. Guvernului coaliționist i-a venit bine ținuta ostilă a deputaților noștri. Căci pe Dunăre în sus trebuia să lifereze din greu buget și recruți, iar pentru mulcomirea celor de jos s'a apucat de sugrumarea noastră; o temă ușoară și predilectă pentru toate guvernele, cărora li-se asigură „mână liberă” când e vorba de gătuirea naționalităților credincioase. Astfel clubul deputaților noștri a contribuit însuși — ce-i drept indirect — la urzirea și codificarea legilor draconice mai sus pomenite, a căror abrogare n'o putem prevedea prin negura vremilor viitoare”.

Așa e judecată activitatea prodigioasă a conducerii politice din timpul ultim, — în cercurile bisericesti conducătoare din Sibiu și lacrimile „Tel. Rom.” vărsate pe urma „autorității zdruncinate” sunt numai lacrimi de crocodil și prilej căutat pentru a-i da „Tribunei” și celor ce o sprinjinesc, un ghiont pieziș.

Noi, aderenții partidului național nu împărtășim vederile sibiene în ce privește activitatea parlamentară a clubului deputaților naționali, nici nu le facem cap de acuzatie postumă din pricina procedurii lor în timpul coaliției, deși cu mâna pe inimă n'am putea zice că acțiunea lor ar

purta întru toate timbrul unei intransigențe politice. Nu trebuiau să se contopească într'unul din partidele politice maghiare, nu trebuiau să facă nici ceea ce au făcut Sașii circumspecți, ci trebuiau să facă ceea ce au făcut în cursul desbaterilor parlamentare din anul acesta.

Adevărat, că atunci încă nu era iscodită „tradarea”, dar în cele din urmă dacă din alte motive nu, apoi își puteau dânsii făuri alt cal de bătaie pentru a cutriera satele și orașele românești și a vesti evanghelia redșteptării naționale. Sau lucrând de acasă în mod conștient la organizarea și luminarea poporului, poate că mai mult folos aduceau neamului românesc decât au adus prin o luptă desperată cu o ceată de grandmani. Și poate că mai întârziiau și legile, cari azi ne sugrumă. În ori ce caz, mai rău ca azi, nu era. Adevărat, că dacă astfel făceau deputații noștri, trebuia să ne lipsim de multele din deliciale gustate, cari și acum ne stau nod în gât. Așa de pildă nu cunoșteam farmecul poeziei întretășute într'o vorbire a dlui A. Vaida, pentru care a fost dat afară din dietă. Nu cunoșteam nici vorbirea substanțială a dlui V. Goldiș despre ravagiile alcoolului, rostită în legătură cu noua lege școlară; nu cunoșteam nici vorbirile altui deputat, pe care președintele Camerei de atunci, d. Just, l'a invitat la sine acasă asigurându-l că-l ascultă bucuros chiar și 2 ore pentru a face exerciții în vorbirea maghiară; în fine eram lipsiți de admirația inspirată de curajul supraomenesc al dlui Cicio et. Co. cari l'au apărat pe d. Vaida cu trupurile lor, — mâncând pământul. — Pentru cari adorabilități Dzeu să le lungească firul vieții până la cele mai adânci bătrânețe.

Și acum pentru ca situația provocată de ieșirea „Tel. Rom.” să iee conturile unui caraghioslic complet, mai restează numai ca conducerea politică să primească de bani buni apărarea „Tel. Rom.” și să intre cu aceasta în alianță. Ce poți ști.

Marea artă.

De Victor Eftimiu.

Maestru își serbătorea al douăzecelea volum, în aceiași zi când împlinea treizeci de ani.

Nu-l văzusem nici-odată așa de frumos. Poate lumina multă a lămpilor electrice, refluxul oglinzilor, strălucirea hainelor negre îl făceau așa. Ochii mari negri, scânteiau sub fruntea înaltă, palidă, sub pletele întunecate. Barba lungă și neagră, revărsată pe catifeaua purpurie a vestei, avea străluciri albastre. Și nici odată nu-i văzusem inelul de diamant negru azvârlind atâtea raze.

Era mai frumos și mai bizar ca întotdeauna, vinurile scumpe ce urmaseră banchetului, entuziasmau și revărsau valuri de optimism în toate sufletele. Scriitorii bătrâni, poeți cu două volume și critici dramatici, — colegii celui sărbătorit — se înfrățeau acum, în ciocnetul cupelor de cristal.

Pe la colțuri, băieți cu părul mare, cari „atraseră atenția” printr'o epigramă sau poemă simbolică, se uitau spre grupul din mijloc, cu binevoitoarea privire a vremurilor nouă, ce răsar din tulpina, trecutului, aveau gesturi d'apreciere pentru vr'un scriitor bătrân, uitat lângă o farfurie de perseci, dar erau totuși, fericiți că sunt băgați în seamă. că se amestecă și ei printre gloriile de eri ale neamului.

Era cel mai bogat, cel mai iubit, cel mai frumos dintre scriitori și printre atâtea vânturători de paradoxe spirituale, — singurul care avea spi-

rit în cărți, dar nu făcea spirit niciodată. Nu-l ura nimeni. Se găsiseră, pe ici pe colea, invidioși care îl injuraseră fără să-l citească; mulți dintre prietini de-acum, puseseră la cale, de mult, pamphletele împotriva lui. Dar îi împăcase pe toți, prin vorbe cuviincioase, prin atenții delicate, atât de delicate, încât din partea ori cui ar fi părut lingușitoare.

Recenzenții obscuri, alături de patriarhi ai literaturii, ridicau cu acelaș șgomot paharul în cinstea lui. El le mulțumea cu gesturi și vorbe elegante, curtenitoare pentru alții, dar pentru el pline de o neafectată modestie.

Când se golii un nou șir de sicile — trecuse miezul nopții — zgomotul încetă.

Pe la colțuri, se adunau grupuri-grupuri, maestrul cutărea școale, înconjuțați de cel mult patru ciraci tineri și discutau ideea unei noi reviste. Fiecare, își vedea de treabă. Uitaseră toți la ce veniseră în casa prietinelui meu, și-și spunea pentru a douăzecea oară, credințele literare.

Intr'o clipă, maestrul meu rămase singur. L'am văzut cum mă căuta cu ochii, cum îmi făcea semn să-l urmez și cum ieșe pe terasa ce da în grădină. Plecarea noastră nu fu remarcată mai de nimeni.

Maestrul îmi puse mâna pe umăr, și pornirăm alături pe aleele grădinei, fără să vorbim. Era o noapte luminoasă, dar fără lună. Valuri alburii, țesute de lumina diafană a stelelor nevăzute, acopereau stelele. Câte un punct luminos, cu marginile bine conturate, ca vârful unui ac uriaș înțepau cerul.

— Totdeauna când sunt printre tovarășii mei de viață literară, mi-e dar de stele — și-și rotii

privirea, departe, cât îl lăsau castanii din jurul nostru.

„Vezi tu, eu sunt sigur că toți prietini ce stau de vorbă colo, în dosul ferestrelor luminate, mă invidiază și mă cred nedemn de toată sărbătoarea asta. Fiecare își închipuie că o pârțică din gloria mea li-se cuvine și lor, fiindcă stând de vorbă cu unul din ei, m'am gândit la romanul cutare, fiind cu celălalt m'am împrietinit cu editorul cutare.

Sunt printre ei critici care, azi mă ridică 'n slavă, fiindcă eri nu m'au putut tăvăli în noroiu. Și totuși, n'au dreptate nici azi, după cum n'au avut nici ieri. Dacă astăzi îmi exagerează unele calități, o fac fiindcă eri n'au găsit partea slabă a operei mele. M'au răsucit în toate felurile și n'au știut unde lovi.

Ar fi fost totuși așa de ușor... Nu te mira că-ți vorbesc așa. N'am nevoie să-mi înjosec scrierile, dar te învăț ce ușor poți să-ți bați joc de critică. Iacă eu de pildă, îmi dau seamă maibine ca ori-care dintre prietini mei de colo că nu merit atâtea glorie. Vă închipuiți că sărbătoarea de azi e închinată geniului meu, și nu știți că gloriificați puterea de voință numai și meșteșugul meu.

Eu, dragul meu, n'am avut o personalitate, ci mi-am făcut una. În tot ce-am scris, ca și în toate actele din viața mea, n'ai să găsești spon-taneitatea omului de geniu, ci măgăleala meșteșugarului, conștient de talentul său, meșter în exteriorizarea lui. În ce-am scris, criticii au căutat să vadă lipsurile, erorile, contrazicerile și nu le-au găsit. N'au avut elementara filozofie care spune că și lipsa calităților e un defect. În tot ce-am scris eu, n'ai să găsești nimic extraordinar.

Când omului din gârlă îi ajunge apa la gură, s'apucă și d'un paiu în nădejdea mântuirii. Așa poruncește: *instinctul de conservare*.

Audiența dlui D. Sturdza. Din București ni-se scrie: D. Dem. A. Sturdza, fost președinte al Consiliului de miniștri, a fost primit Marți în audiență de M. S. Regele.

Audiența a durat dela orele 6 și jumătate până la orele 8 seara.

Miniștri unguri în Viena. Ministrul-președinte ungar contele *Khuen-Héderváry* a avut ieri o consfătuire mai lungă cu miniștrii *Lukács* și *Hazai*.

Seara a avut o consfătuire intimă cu Banul Croației *Tomasici*, care a sosit la Viena pentru a se prezenta în audiență la Maj. Sa. Banul Croației va raporta Maj. Sale despre rezultatul alegerilor din Croația. Consfătuirea a avut ca obiect acest raport și propozițiile pe cari Banul le va supune Maj. Sale spre aprobare.

Neînțelegerile de peste Munți. Sub acest titlu *C. Mille*, publică în „Adevărul” următoarele: Am publicat ieri o corespondență din Budapesta — în care se oglindeau părerile și sentimentele celor din comitetul național, relativ la diferendul dintre acest comitet și ziarul „Tribuna”.

Dacă am publicat această corespondență nu am făcut-o pentru a lua partea cuiva dintre cele două tabere. Ori cari ar fi sentimentele și părerile noastre intime asupra regretabilelor neînțelegeri ivite între frații noștri de peste munți — linia noastră de conduită a fost trasă din prima zi a incidentului. E de a nu ne amesteca de loc în acest conflict — pe care l-am regretat, îl regretăm și îl vom regreta, fiindcă el nu poate fi decât spre folosul dușmanului comun, oligarhiei politico-sociale ungurești.

Și dacă incidental, poate s'a strecurat pe ici pe colo câte o apreciere, în favoarea uneia ori alteia dintre cele două tabere, aceasta nu poate aranja linia de conduită generală a ziarului nostru, de a nu da nici un prilej pentru invenimarea luptei.

Această linie de conduită izvoarește din convingerea că, în prima linie, nu putem să fim buni și imparțiali judecători. Nu cunoaștem în deajuns oamenii și faptele ce se întâmplă peste munți, precum și bărbaților politici români din țările subjugate, le este de multe ori greu de a ne ju-

Romanele mele n'au situații profunde, nici dramele mele întorsături surprinzătoare. Ici-colo, un sfârșit de act artistic, în poezii o strofă recă, sculptată, în nuvele banalități din viață, sfârșite meșteșugit.

„Mi-s'ă laudat fecunditatea. E așa de ușor să fi fecund când ai ce mânca! Scriitorii care muncesc cu săptămânile la o schiță, taie și refac, s'au minunat de proza mea bogată, deși, dacă ar fi nevoiți să scrie o nuvelă pe zi, ei înșiși ar face-o tot așa de bună ca și la cea la care muncesc cu săptămânile.

„Mă crezi că eu n'admir nimic, din tot ce-am scris? Nu-mi place nimic, căci nimic nu-i trăit. Făcute sunt toate. Și totuși trec printre marii scriitori, sunt bogat cum n'a fost altul, — iar mâne voi fi iubit de cea mai frumoasă și mai castă dintre femei. Spune, n'ar trebui să fiu fericit? De atâtea ori, când eram sărac, îmi închipuiam fericirea în bani, glorie, iubire. Acum le am pe câteșii trele... Sunt fericit. Iată, răsufu aerul nopții, privesc luminile aprinse în cinstea mea, admir stelele...”

deca pe noi și a aprecia sentimentele și faptele dela noi.

Pe lângă aceasta noi avem o mare încredere în inteligența și patriotismul tuturor fruntașilor români de peste munți. Dănșii sunt dar în măsură prin ei înșiși să găsească mijlocul de a pune capăt acestor diferende atât de dureroase.

Să nu se supere cei din jurul „Tribunei” dacă vom acorda întreaga noastră încredere și simpatia noastră celor din jurul „Românului” și a comitetului național român, precum cerem acelaș lucru din partea acestora pentru stima și iubirea față de conducătorii „Tribunei”.

Dar dacă avem o dorință, care credem că e generală întregei țări românești, este ca toți bărbații politici români de peste munți, — fie din comitetul național, fie în afară de el, — să-și dea seamă cât de stricătoare cauzei lor sunt aceste neînțelegeri și să le pună capăt cât mai repede și cât mai radical.

Const. Mille.

Delegațiunile.

Declarațiile miniștrilor Aehrenthal și Auffenberg.

Arad, 29 Decembrie.

Am anunțat pe scurt în numărul nostru trecut, că ieri au avut loc în Viena cele dintâi ședințe ale delegațiunilor, convocate numai pentru ca să voteze un buget provizoriu cabinetului comun. Lumea politică a așteptat cu mult interes desfășurarea acestor ședințe, după ce se știa că atât ministrul de externe cât și cel de război vor face declarații esențiale asupra situațiunii generale a monarhiei, de-o deosebită importanță în aceste zile de nesiguranță universală. Adevărat, că acum, după ce cunoaștem aceste discursuri, avem impresia că n'am aflat lucruri nouă, am câștigat însă în schimb o siguranță mai mare în orientările noastre.

Nu vom arăta de data aceasta nedumeririle noastre în fața faptului, că cei dela conducerea monarhiei se lasă mereu absorbiți de contemplarea unei singure

lature a chestiunilor de interes general, neglijând cu totul laturea care resfringe ranele cele atât de adânci ale organizmului politic al monarhiei, ei ne mărginim a releva iarăș mult semnificativa simpatie cu care a fost dăruit contele Aehrenthal în delegațiunea ungară, în vreme ce colegul său, cavalerul de Auffenberg a fost bruscat cu ironii tot atât de elocvente. Cunoaștem substratul de interese politice din care răsar manifestațiile de natura aceasta și ne-am ocupat în dese rânduri cu el. Vom mai reveni în curînd, ocazii ne ofer zilnic evenimentele politice, acum dăm la vale raport sumar despre ședințele delegațiunilor:

Cel dintâi orator în ședința subcomisiunii de patru a delegațiunii ungare, a fost ministrul de externe.

Considerînd relațiunile războinice actuale dintre Italia și Turcia, contele Aehrenthal își impune explicabile rezerve în declarațiile ce face asupra situației externe. Cei doi miniștri președinți, în declarațiile ce-au făcut dăunazi în fața parlamentelor, au arătat că monarhia respectă o perfectă neutralitate față de boligeranți. Adevărat că a făcut totul pentru căutarea unei baze de pacificare, nu i-a reușit însă. După cât știe, toate puterile respectă aceeași atitudine expectativă, adăstând momentul potrivit pentru o intervenție norocoasă.

Dorește o cât mai grabnică terminare a războiului, pentrucă unul din figuranți e aliatul, celălalt prietenul nostru. Durata mai lungă a războiului ar putea aduce serioase atingeri stării de fapt din Balcani. Guvernul italian, imediat după ce a declarat războiul, ne-a dat deplina asigurări că va respecta stările actuale din Balcani. Aceasta e și dorința generală a puterilor. Statele din Balcani au declarat la rîndul lor că vor să previe din toate puterile lor un război balcanic. Guvernul turc, se străduiește din răsputeri să menție ordinea din imperiu. În asemenea împrejurări dorința noastră hotărîtă e, ca, *încheindu-se pacea vaza și puterea Turciei să nu sufere nici o știrbire*. Aceasta ar fi o nouă garanție pentru menținerea echilibrului de siguranță în Balcani.

Principiile fundamentale ale politicii noastre externe au rămas neschimbate. Umăr la umăr cu aliații noștri probați și întemeindu-ne pe relațiile noastre amicale cu toate puterile, ne vom niziui ca pacea între Italia și Turcia să se facă deopotrivă de onorabilă pentru amândouă părțile și fără primejdie pentru alte state.

Maestru făcea gesturi largi, ciudate. Nici odată nu-mi vorbise așa. Omul a cărui cumpătare în alegerea vorbelor, a cărui, minunată înlănțuire de gânduri o admira o lume întreagă, spunea cuvinte fără rost, scotea exclamații curioase, râdea și părea abătut.

Deodată, mă scutură de braț și îmi strigă aproape de ureche:

— Și totuși, nu sunt fericit, mă înțelegi? Nici odată un spirit mai ales nu va putea fi fericit pe deplin. Uită-te la cer: câte lumi rătăcitoare în haos, nu-și poartă sbuciumările de-asupra noastră? Cine e acolo? Cine le-a făcut? Ce rost au toate astea? Cum aș putea fi eu fericit, când atâtea taine stau încuiate sub ochii mei? Par nebun, nu e așa? Omul logic, epicurianul de ieri, îți pare lipsit de logică și ridicol? Ei, da, numai în situații d'astea poți vedea limpede. Nu suntem nimic în fața eternității, prietene!...

„Poate călătorind din stea în stea, aflând toate tainele veacurilor și a depărtărilor, voi putea sta pe-o stâncă din cine știe ce planetă depăr-

tată, să contemplu, fericit, lumile din jurul meu. Ha! Ha Ha! ce nebunie!...

Maestru începu să-mi vorbească de greutate prin care trecuse ca s'ajungă aici. Imi vorbea de sărăcia lui de-acum zece ani, — și eu simțeam că în sufletul său, o puneă față în față cu bogăția de azi.

Imi spunea umilirile prin care trecuse ca autor necunoscut, — și-și ridică privirile spre ferestre, să s'asigure, că cei ce-l sărbătoresc sunt încă acolo.

Vedeam lupta din sufletul său; se căznea să fie fericit, să-și impue fericirea.

— O regulă simplă învață pe muzicant să-și curme compoziția în clipa când atinge sublimul. Un act de dramă trebuie să se sfârșească unde e mai frumos.

Ai o întâlnire de dragoste, desparte-te în clipa când simți că ai vrea să fii mai aproape de ființa iubită.

„E ridicul, nu e așa, după câteva ceasuri de visuri la brațul ei, să te reîntorci, imediat după despărțire. Iată marea artă: să ști sfârși ori-co

Ce poate fi mai frumos cadou de Crăciun?

O garnitură frumoasă de piele englezească!

Unde se poate cumpăra?

Cumpărătorilor vrednici de încredere se dă și pe rate, fără urcare de preț. — Aranjamente complete pentru dormitoare, prânzinoare, saloane și odăi pentru înțelegință. — Mare asortiment de trusouri pentru mirese — Prețuri excepțional de ieftine. La cerere mergem chiar și în persoană spre a arăta albumul nostru bogat în mustre.

La fabrica de mobile: Székely és Réti, Marosvásárhely, Piața Széchenyi-tér 45.

Contele Aehrenthal a făcut apoi scurte declarații asupra chestiei marocane. La timpul său, cabinetul de externe austro-ungar a luat la cunoștință dispozițiile militare luate în Maroc de Franța și Spania, și și-a exprimat dorința ca cele trei principii fundamentale: integritatea imperiului marocan, libertatea economică și libertatea comerțului, să rămână neatinse. În decursul evenimentelor Germania a intervenit pe lângă guvernul Franței cerind garantarea permanentă a libertăților comerțului universal în Maroc. Dorința aceasta a fost comunicată în 30 Iunie tuturor puterilor semnatare ale tratatului de la Algeiras. Austro-Ungaria și-a mărginit dorința la asigurarea intereselor ei economice externe, din ce în ce mai însemnate și în plină dezvoltare. A influențat încheierea pașnică a diferendului diplomatic. Germania a dorit dintr'un început să tranșeze cu Franța această chestiune, fără implicarea altei puteri, ceea ce i-a reușit.

În Orient Austro-Ungaria a sprijinit totdeauna politica conservativă și așa va face și în viitor.

Dacă Austro-Ungaria stăruie să și sporească forța armată, face acest lucru numai pentru a putea susține pacea alături de aliatele ei. Acesta a fost motivul pentru care delegațiile au votat pretențiile militare ale armatei și marinei iarna trecută, în ciuda nefavorabilei situații financiare a monarhiei. În interesul păcii generale e nevoie de sporirea contingentului militar. Nevoii acestei sunt menite să răspundă proiectele militare. Qui cito dat, bis dat — spune contele Aehrenthal și încheie făcând apel la patriotismul parlamentelor, pe cari le roagă să voteze proiectele militare și să întindă astfel un ajutor domnitorului pentru încoronarea glorioasă a sferei lui de pace.

În numele delegației ungare au vorbit *Berzeviczy Albert* și *Heltai Ferencz* arătându-se foarte satisfăcuți cu declarațiile ministrului de externe. Au accentuat necesitatea menținerii intacte a triplei alianțe, care este o garanție cardinală a păcii europene.

A urmat la cuvânt, în mijlocul unei încordate așteptări, ministrul de război, cavalerul de *Auffenberg*, care pentru întâia oară a rostit ieri un discurs politic. După ce ministrul de război e privit în cercurile politice ca fiind omul de încredere al moștenitorului de tron, cuvintele lui au deșteptat un viu interes.

Începe prin a declara că tot ce s'a scris despre el în ziare, nu e decât un amestec de *realitate și poezie*. După acest accent sonor, ministrul a făcut apologia rostului armatei în viața modernă a statelor. E o mare rătăcire să califici ajutoarele ma-

când ai ajuns culmea. Căci de-acolo, începi să cobori și a cobori e grozav. Dacă treci peste momentul culminant al unui act, fără să lași cortina, efectul se împarte, se pierde.

„Intr'o bucată muzicală, trebuie să mergi în crescendo și când simți că nu mai poți urca, oprește-te arcușul.

„E parcă o lipsă de noblețe artistică să nu ști specula o situație micșorându-i efectul printr'o continuare palidă a ei...”

Nu știam cei mai spuneau...

Dela arta lui Wagner sărea la melancolia cel apăsă când vede că primăvara făgăduitoare se sfârșește, ca să dea loc verei prozaice, care împlineste toate dorințele pământului.

Un ceas întreg mi-a vorbit așa.

După un ceas, m'a prins de braț, m'a zguduit puternic și și-a pironit ochii extraordinar de măriți, în privirile mele spăimântate și mi-a șoptit îngrozitor:

—Eu mâne n'am să fiu mai bogat ca azi, mâne n'am să fiu mai sărbătorit, mâne n'am să fiu mai iubit, înțelegi? Tu nu știi ce e marea arta?

Oh! marea artă!...

Se trase, câțiva pași înapoi, își vîri mâna în buzunar, o scoase înarmată și se împușcă în frunte. Și a murit acolo, în fața mea, în lumina stelilor.

teriale date armatei drept *sacrificii*, pentru că istoria ne învață, că puterea și avuția statelor e în raport direct cu forța lor armată. Face istoricul armatei prusiace și exclamă plin de admirație înșirind sacrificiile făcute de germani pentru armatele lor.

Cine voeste să și apere viața, își cumpără un Browning dacă călătorește prin ținuturi primejdioase. Austro-Ungaria încă e un drumet rătăcit prin ținutul nesigur care e centrul Europei și nevoia unui Browning sigur o simte azi mai mult decât ori și când. Cel mai mic contingent de pace îl are doar monarhia și cadrele subdiviziunilor sunt aproape goale, așa că până și instrucția a devenit aproape imposibilă. E primejdie ca toate jortfele făcute în trecut pentru armată să devină iluzorii și să se prăbușească munca a generații întregi. Numai având, o armată la nivelul celorlalte armate din statele mari vom putea garanta și mai departe pacea. Termină cetind vorbele ungurești *Ne bántsd a magyart!* (Nu te atinge de ungar!). Dacă ungurii nu vor vota proiectele militare, vorba aceasta, care dovedește atâta încredere de sine, va rămâne o vorbă goală, pentru că în situația dată nu e tocmai cu neputință ca cineva să se atingă de unguri.

Acest apel sentimental n'a avut darul să înduioșeze pe delegații unguri. Au vorbit *Tallian Béla*, *Heltai Ferencz*, *Zichy Tivadar* și *Solymosi Odön*, cari i-au adresat mai multe interpelări. Contele *Zichy* a urgit împlinirea *pretențiilor militare ungurești*. Răspunzând, ministrul *Auffenberg* s'a mărginit a și explica declarațiile. Contele *Khuen-Héderváry* a observat apoi că chestiunile de ordin parțial aparțin competenței parlamentelor, ceea ce a adoptat și ministrul de război.

La propunerea lui *Berzeviczy* subcomisiunile au luat în sfârșit hotărîrea unanimă, ca *ministrului de externe, contelui Aehrenthal să i-se exprime cea mai deplină încredere și ca o declarație de acest sens să fie cuprinsă și în raportul subcomisiei ungare*.

Delegațiunea austriacă.

S'a intrunit aseară la orele 6, alegându și proședinte pe delegatul *Dobornigg*. În ședința plenară contele Aehrenthal a prezintat proiectul bugetului provizoriu comun pentru patru luni, care a fost transpus în competență subcomisiei financiare. Contele Aehrenthal și cavalerul de *Auffenberg* au făcut declarații aproape identice în fața delegațiilor austriaci. Delegatul *Korintovski* a cerut ca bugetul provizoriu să fie făcut în proporția pozițiilor din bugetul comun pe 1912, iar nu a celor din bugetul pe 1911. Ministrul de externe a promis că va începe tratative în acest scop cu șefii celor două cabinete.

Ședința de azi.

Viena, 29 Decembrie. Subcomisiunea ungară intrunindu-se azi din nou, raportorul subcomisiei financiare a prezintat proiectul bugetului provizoriu. Imediat a luat cuvântul contele *Apponyi*, care aprobă deplin politica contelui Aehrenthal. În ce privește declarațiile ministrului *Auffenberg* spune că au făcut o desolantă impresie. Ministrul de război a făcut rău zăgrăvind în culori atât de negre starea armatei, căci a discreditat-o numai. Pe timpul anexiunii nici dușmanii monarhiei n'au cutezat să spuie despre armata ei c'ar fi slabă. Poverile cerute de proiectele militare nu sunt în proporție cu puterea economică a monarhiei. Vorbirea ministrului *Auffenberg* a făcut un rău serviciu reformelor militare. Nu primește proiectul și pe motiv, că nu se dă ascultare pretențiilor militare ungurești.

După contele *Apponyi* au vorbit delegații opoziționiști *Miklós Odön* și *Holló Lajos*, cari au făcut și ei propunerea să i-se exprime contelui Aehrenthal deplină încredere.

In cercurile politice vieneze atitudinea aceasta a delegațiilor unguri, atât de favorabilă contelui Aehrenthal și atât de ostilă cavalerului de *Auffenberg*, e privită, ca un act de demonstrație împotriva moștenitorului de tron.

Comandita din Brașov.

Arad, 29 Decembrie.

Cetitorii își vor aduce încă aminte de ironiile ieftine ale cărdășiei goldișiste la adresa noastră pe tema „comanditei” „independentei”, „șefcomanditarilor” etc. La începutul glorioasei sale cariere ziaristice, inteligentul d. Vasile Goldiș, nici nu ne știa zice altfel pe nume decât „comandită” și „independentă”. Ba, ilustrul domn își dăduse pentru întâia oară măsura deplină a inteligenței, când cu savantul său articol despre „Grupările independente”, contra cărora chema partidul să pornească război de exterminare. Articolul voia să fie un fel de justificare teoretică a prigonirii pornită atunci contra „Tribunei”. — Și la jumătate de an?... O nouă „grupare independentă” în Brașov. O nouă „comandită” „independentă” cu „șefcomanditarii” *Vaida-Voevod*, *Mihali*, *Vecerdea* etc. Iar „Românul” nu mai suflă nimic de „comandită” și „independentă”, și eruditul director al ziarului autorizat și-a băgat pe roâneacă toate teoriile savante asupra „grupărilor independente”.

Ei bine, cum se va simți d. Vaida în noua sa calitate de „comanditar”, el, care în broșura sa în lipsă de alte argumente serioase, a jonglat asemenea cuvintele „comanditar” și „independentă” la adresa dlui *Oncu*, ca, la jumătate de an în urmă, să-i împrumute, să-i copieze exact ideia și forma de organizare a domnului *Oncu*, de care și-a bătut joc? D. Vaida nu simte oare tot ridicolul situației sale și crede că lumea nu vede clar, că astă primăvară când se acățau mereu în „independentă” și „comandită” în realitate căutau numai nod în papură, neștiind de ce altceva să se acate.

Avem cea mai splendidă satisfacție, în noua „comandită” ce s'a făcut la Brașov. Dovedește și ea, în modul cel mai strălucit că d. Vaida și consotii cari au tăbărit cu topoarele ca să dărime „comandita” noastră, o făceau încă atunci cu *gândul rezervat*, ca să și ridice lor o „comandită” pe ruinele noastre. Veselii moștenitori au venit din toate părțile ca să se împartă pe hainele noastre. Avea să câștige și d. Goldiș „Românul” și d. Suci „Poporul Român” și d. Vaida „Gazeta”, tuturora le suridea norocul pe urma patrioticeii acțiuni inaugurată la Vas și desăvârșită la Budapesta. „Tribuna” își împlinise chemarea: *cincisprezece ani i-a lăudat destul, ca pe urmă cu autoritatea câștigată și de ea, să fie lovită la mir*.

Această moralitate se degajează în mod crud din logica inexorabilă a faptelor. Comanditarii din Brașov, cari par a nita azi batjocurile ce le-au pus pe înșas forma de organizare a ziarului nostru, ne răspund în numărul lor de azi următoarele:

În acelaș Nr. al „Tribunei”, d. Sever Boicu, în primul articol se ocupă cu programul „Gazetei” silindu-se a scoate la iveală, că oamenii „Tribunii”, au avut dreptate a se con-

stitui în grupare independentă, după ce iată și „Gazeta” a declarat acum, că în cadrul organizației partidului național își susține independența.

Așa este, dle Bocu, numai cât d-ta te faci a uita ceva, o deosebire. Gruparea dela „Tribuna” și-a folosit „independența” spre a ataca în felul ziarelor maghiare comitetul național și organizația noastră, a batjocori și huidui tot ce avem mai de seamă. Gruparea dela „Tribuna” vrea să distrugă, noi vrem să încheiem știrile, să îndreptăm eventualele greșeli și întrelăsări „prin o critică justă, cinstită și binevoitoare” — cum am declarat.

E frumos certificatul ce și-l dă onorabila „Gazetă” sieși, și îndeosebi loial cel pe care ni-l dă nouă care am „atacat în felul ziarelor maghiare comitetul național”. Uită însă onorabila „Gazetă” că nu e de căderea ei, nu e nici de căderea noastră a rosti asemenea verdicte.

Aceste verdicte se aduc de opinia publică, care ne citește, și să ne creadă „Gazeta” că dacă vom consulta opinia acestui judecător imparțial, tot ea rămâne cea condamnată. Căci în odată nu cunoaștem altă competență în materia deosebiriilor dintre noi, decât cea a opiniei publice. Să lase deci „Gazeta” obiceiul acesta, obiectiv și desinteresat în tot cazul, de a rosti judecată asupra ei înșiși, și asupra rivalilor ei, ca să nu zicem asupra concurenților ei, în judecata aceluia, cărora aparține de drept și de fapt.

Dacă însă i-ar veni tocmai cheful de a face o comparație despre felul cum am atacat noi comitetul național și cum l-a atacat ea, nu pentru altceva ci pentru a delimita marginile criticii permise — căci acestea pot fi numai în discuție — noi suntem gata să-i ținem oglinda propriului ei trecut, căci pe dovezi unilaterale nu se poate aduce o dreaptă judecată.

Ei bine, nu ne vom duce îndărăt la ominoasa serie de 50 de articole „La situațiune” începută chiar a doua zi, nu împotriva hotărârii comitetului național, ci împotriva hotărârii a însăși conferinței naționale, care hotărâse așternerea Memorandumului. Rămânem mai la actualitate.

Vorbind despre proiectul de adresă al celor opt deputați naționali din Cameră, „Gazeta Transilvaniei” în Nr. 237 din 1905 îi face următoarea apreciere:

„...Românii cari s'au intrunit Duminecă în Lugoj resping cu dispreț politica de sinucidere, ce o fac Mihali și soții în proiectul lor de adresă și înfierează cu cuvinte însuflețite naționala slugărnice, ce rezultă din acea adresă”.

Și într'alt loc:

„...Infierăm păcătoasa, ea să nu zicem nemernicia lor pornire (Mihali și Vlad) de a lua în zoflema, în ris „politica fantezistă”, care luptă pentru „chimere” vrînd să reclame autonomia Transilvaniei ori chiar un principat român sub sceptrul Majestății Sale¹⁾ și alergând după visuri de autonomii naționale²⁾”.

¹⁾ Aceste cuvinte le-a folosit Mihali în discursul său dela Ileanda.

²⁾ Cuvinte folosite de A. Vlad în adunarea dela Romos. (Notele sunt ale Gazetei).

Li putem rememora însă „Gazetei Transilvaniei” și alte dovezi de critică obiectivă, cu care a stârnit pe vremuri indignare generală, îi putem reimprospăta și chestia cu școala din Lemeni, cu care într'adevăr l'a „terfelit” pe șeful clubului deputaților d. Mihali, îi putem în sfârșit aduce tot trecutul său plin de tandreță cu comitetele și conferințele naționale de pe vremuri, viforele ce a stârnit când un neam întreg o osânda cu telegrame ce se publicau în „Tribuna” — ca să-i putem răcori nițel entuziasmul laudelor la adresa proprie și să putem totodată stabili în mod irevocabil, care sunt acele margini ale criticii permise, pe cari noi le-am fi călcat și a căror paznic se face „Gazeta” de azi.

Un lucru știm din acel trecut: era indignare generală, era revoltă obștească împotriva „Gazetei Transilvaniei”, dar nu era aceea beție a puterii și a presumpțiunii personale în oamenii cari alcătuiau comitetele de pe vremuri, cărora să le dea măcar prin gând să inaugureze acele măsuri ale intoleranței la care recurg în strimtoare guvernele neputincioase, când simțesc că li-s'a dus popularitatea. „Gazeta” nu a fost decapitată pentru „încercările sale de a șgudi încrederea obștei române în autoritatea organelor de conducere”. Nu, fiindcă pe vremea aceea autoritatea se simțea tare de sine însăși, rezista la toate criticele, și comitetul național putea trece cu un dispreț suveran, pe lângă atacurile cât de aspre ale „Gazetei”. Azi biata autoritate se susține prin hotărâri. Vinovat e cocoșul, care de n'ar cânta, n'ar speria noaptea și n'ar aduce dimineța, i-se taie deci lui capul. Povestea de altfel nu e nici nouă, nici interesantă.

D. Goldiș se reabilitează...

Din Caransebeș primim o știre foarte interesantă, care, suntem siguri, va interesa foarte mult și pe domnul director Vasile Goldiș, omul care alcargă acum în rușul capului să și petecească biata intransigență națională ciuruită de grelele vremuri în cari trăim — aceasta se înțelege nu din propriu îndemn, căci d. Goldiș s'ar fi putut lămuri atunei când i-s'au aruncat acuzele în față, ci, probabil, din mai înaltă poruncă intru... explicare.

Cică prin Caransebeș circulă șvonul ciudat, că d. Vasile Goldiș, directorul ziarului autorizat, fostul deputat național și membru în comitetul executiv al partidului nostru, acuzat fiind în ziarul nostru că ar fi umblat să detroneze pe fericitul episcop Nicolae Popea și voind să se desvînșască de această gravă acuză, s'ar fi îndreptat cu o umilită scrisoare către... (nu vă speriați!) ilustrul domn... Constantin Burdea. Domnul Goldiș l-a rugat pe domnul Burdea să-i dea o scrisoare a la Apponyi, prin care să se convingă lumina... românească din Transilvania și Ungaria, că d-sa domnul Goldiș este naționalist intransigent și n'a voit nici de cum, tocmai fiindcă e naționalist, să atenteze la tronul neuitatului nostru episcop.

Scrisoarea domnului Goldiș se spune că e extrem de simpatică. În ea trădătorul Burdea e jă-

cut nici mai mult nici mai puțin decât „Ilustrissime” și tot în ea, domnul Goldiș apelează, nici mai mult nici mai puțin, decât la „cavalerismul ce-l caracterizează” pe domnul Burdea.

Până aici informația noastră.

Acum, firește, ne așteptăm la un nou facsimil. Suntem curioși cum „va căuta afară”, ca să vorbim în limbajul autorizat, ziarul partidului nostru ilustrat cu scrisorica fostului măcelar dela Caransebeș. Căci domnul Goldiș neapărat va trebui să publice răspunsul lui Burdea. E vorba doar de reabilitarea sa. Și încă ceva. Când domnul Goldiș va publica facsimilul scrisorii lui Burdea, îl rugăm, să publice și facsimilul scrisorii d-sale către onorabilul „ilustrissime”, căci numai în chipul acesta va fi reabilitarea completă.

O scrisoare dela Apponyi, una dela Burdea, cine știe, poate și una dela Șeghescu, și domnul Goldiș este salvat pentru... partidul nostru național și felicitat de toți „numeroșii” lui amici pentru ingeniosul mod cum a știut să și petecească nepălata lui intransigență.

Situația Românilor din Bucovina.

Rezultatele noului recensământ al populației bucovinene au înăsprit și mai mult antagonismul care există între Români și Ruteni. Aceștia sunt alarmați și îndârjiți că Românii au început să și ia măsurile de apărare în contra rutenizării și au izbutit să întoarcă la originea lor strămoșească un mare număr de comune românești, cari se considerau complet rutenizate, fiindcă localnicii vorbese limba rutenă și au adoptat în parte obiceiurile și portul Rutenilor.

După statistica oficială de-acum zece ani, numărul Rutenilor sporise la cifra de 297,798, iar populația de baștină a țării, Românii, fuseră reduși la minoritatea de 229,001 suflete. Astăzi, recensământul oficial constată că numărul Românilor a crescut la 273,254 de suflete, pe când al Rutenilor, abia s'a urcat cu câteva mii, dând cifra totală de 305,101 suflete. Acest spor, favorabil populației românești, se explică numai prin faptul, că un număr considerabil de Români socotiți Ruteni, au revenit la naționalitatea lor cea adevărată, în urma propagandei conducătorilor naționaliști.

Dar frații bucovineni au convingerea, că și cifra de 305,101 a Rutenilor este exagerată de autoritățile austriace, cari oerotese politica rutenă. De fapt majoritatea Bucovinei ar fi și astăzi românească. Pentru restabilirea acestui adevăr, foarte important în politica diferitelor grupuri naționale din Bucovina — Români, Ruteni, Nemți, Poloni, Evrei, — este necesară o propagandă și mai vie din partea fraților bucovineni.

Din nenorocire, această propagandă este zădărnicită din pricina noilor desbinări cari au izbucnit între conducătorii politici ai Românilor bucovineni. Partidul lor național, reînchegat abia de câțiva ani, este frânt iarăși. Blestematele lupte fratricide, cari au pus pe Români în inferioritate față de Ruteni, amenință foarte mult situația elementului românesc din scumpa țară a lui Ștefan cel Mare.

Să sperăm că gravitatea primejdiei va deschide, în ultimul moment, ochii și sufletele fraților noștri din Bucovina, îndemându-i a renunța la toate luptele personale și a se uni pentru întărirea și înălțarea unui singur partid național. Numai astfel vor putea să iasă biruitori peste adversarii lor ruteni. — „S e a r a.”

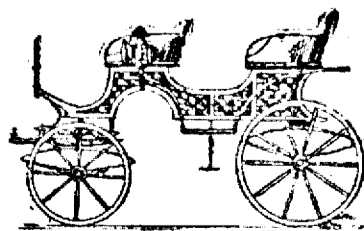
Telefon Nr. 467.

Kardos Gyula,

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară.

Temesvár-Gyárvaros,

Háromkirály-ut 14. sz. (Casa proprie).

Mare magazin de trăsuri noi și folosite.

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de bransa aceasta, cu prețurile cele mai moderate — Prețurent gratis și franco. — Tot aici se pot căpăta obnibuse pentru 6 persoane, cară funebre, felurite căruțe »landaner« cu prețuri moderate.

De pe Culme.

De I. U. Soricu.

II.

Ziua trecu anevoie. Fiecare clipă îmi părea o tortură tot așa de mare ca și când aş citi o pagină din volumul cutărui cioflecă. De pildă din volumul „Doamne Iartă-ne”, pe care, spre a-l tipări, crâsnicul din Arpătac și-a vândut o pereche de boi. Freamătul brazilor, cu dulcea lui melodie făcea însă să uit durerea ce mi-o pricinuiseră vorbele bătrânului.

Freamătul brazilor mi-a adus în minte atâtea. Intre altele, hazul ce ne-a produs, în tren spre Craiova, sluga de azi a dlui Goldiş, care, inteligent cum e, n'a înțeles ironia cu care-i spuneam atât eu, cât și Ciotori, că ne vom angaja la nemernica, al cărei jug îl poartă el azi. Mi-au venit în minte glumele lui Topârceanu pe contul „ghetei fără lustru”, isprăvile cioflecărilor pe strada Primăverii și câte altele.

Decum apuse soarele, părintele Anchise apăru din nou. Ochii lui frumoși și triști străluceau ca două stele.

— Te-au durut cele ce ți-am spus. Trebuiau însă spuse. Ai nevoie de ele în viață. Trebuie să cunoști bine pe cei cari au pretenția de a reprezenta un popor cinstit și cu frica lui Dumnezeu. Trebuie să știi cum procedează spre a induce lumea în eroare...

Ochii lui se umeziră din nou. Vocea-i slăbise. Buzele începură să-i tremure.

— Au, părinte Anchise, un procedeu special al lor?

— Firește. Fruntașul dintâi se servește de anumite mijloace spre a se putea menține la suprafață. Se servește de anumite unelte. Ori ce conștiință de vânzare e cumpărată cu bani scumpi de cei ce au nevoie de reclamă. Îți spusei azi dimineată de ziarul pe care l'au înființat la Arad. După ce nenorocitul angajat în slujba lor și-a epuizat dicționarul, au cumpărat alt selav căruia i-au poruncit să injure. Când își va epuiza și acesta puterile vor angaja altul. Condițiunile ce i-se pun sunt: Să nu aibă nici o rușine. Să aibă la activul lui o serie de acte rușinoase. Să știe să se tirăie, să aibă calitatea de a linguși și să poarte în suflet veninul produs de fiacșul în literatură. Să fie din Arpătac. Să intru-peze lașitatea.

— Bine, dar o creatură în felul acesta nu mai e om.

— Fruntașii dintâi n'au nevoie de oameni. Căci oamenii nu se pretează la slujbe de paria. Oamenii au simț de demnitate. Oamenii au simț de rușine. Ce va face fruntașul dintâi cu un om? Mai întâi un om îi va cere să dovedească tradarea.

Fostul lipitor de adrese la Academie se pretează însă la slujba de lipitoare autorizată, se pretează să scrie orice flecării. Tot ce publică ziarul fruntașilor dintâi nu este decât o flecărie.

— Zici o flecărie? Dar nu se găsesc oameni atâta de naivi ca să creadă ce va spune o asemenea viețuitoare.

— De sigur că nu. Și răul cel mare nu stă în florile de stil ale naufragiatului, ci în școala, pe care o profesază stăpânii lui. În patronarea, pe care li-o acoră lipitoareii, în încurajarea păcatului, în năzuința de a corupe toate caracterele. Microbiu putrigaiului din măr tind să distrugă și sâmburele. N'ai văzut ce-au făcut cu nevinovații tineri dela Budapesta, cu acei copii ai nimănui, în jurul cărora Goga a pus atâta poezie? Nu uita că în Ardeal vorba scrisă are trecere. Și cei neorientați ușor pot cădea în cursă. De pildă, când noua slugă a fruntașilor dintâi, în lipsa-i de răspundere, va afirma că tu ești hoț de cai se vor găsi și naivi cari să-l creadă. Nu uita că sufletul vergin al poporului românesc este cunoscut de fiii întunerecului și tocmai verginitatea lui este exploatată.

— Și atunci ce este de făcut?

— Să nu te uiți nici odată la câne, ci la al cui e cânele. Schelălăitul să nu i-l iai în seamă. Căci de îndată ce-i vei da atenție, îi dai credința că însemnează ceva. Un vierme îl strivești și treci mai departe. Și aduți aminte că nu trebuie să întrebi nisipul cine poartă marea, căci ar fi în stare să-ți răspundă: Eu!

— O știu aceasta. Și-mi pare bine că aud și dela tine acelaș sfat. Il vo iurma. Și când sluga cioflecării va mai aminti de cafenele și altele bazaconii, de locuințele mele la București, nu răspund decât că am locuit în multe strade.

— Nici atâta: De ce? Asupra anumitor viețuitoare nu trebuie să-ți arunci nici o furie. Lasă șarpele să se înnece în veninul lui. Lasă sluga să-și facă datoria. Pentru asta i-se plătește. Tu, după cât te iartă puterile, caută să duci o rază de lumină în lumea celor fără de noroc. În lumea celor mulți și buni. Ei vor înțelege batjocura ce li-se aduce de slujitorii minciunii și vor ști să dea fie căruia ce i se cuvine. Nu cumva să pomenești însă numele slugiei. Ai rostit o pornografie, o flecărie.

— Așa e, cum zici o flecărie...

Tăcurăm amândoi în fața măreției firii. Luna începuse a se înălța maestosă de-asupra culmilor. În vale răsunau ca o melodie cerească valurile pârânelor. Se auzea suspinul dulce al izvoarelor și, ca c simfonie din altă lume se ridica la cer rugăciunea codrului. Un nor de argint se coborî până la noi, îl cuprinsă pe bătrân

și dispăru apoi cu el. Și, pe când urca spre lumile necunoscute nouă, tatăl Anchise îmi mai strigă odată:

— Să nu te uiți la câne, ci la al cui e cânele!...

Un protest

Primum următoarele:

În Nrul 273 al „Românului” s'a scris o notiță, în care directorul nostru, P. C. Sa părintele Ciorogariu, e bănuț, că ne-ar fi obligat să cumpărăm broșura „Spre Prăpastie”.

La această bănuț, am trimis redacției „Românului”, următorul

Protest,

„Am avut durerea să vedem, cum directorul nostru, Prea Cuvioșia Sa părintele Ciorogariu e batjocorit în fel și chip și le-am privit toate acestea cu inimile sfâșiate.

„Am căutat să ne ținem departe de orice manifestări politice, dar când vedem, că și numele nostru, al teologilor, e folosit, contra directorului nostru — care numai armonie a propagat — protestăm contra bănuților, cari zilnic i-se aduc. Îndeosebi protestăm cu energie contra bănuțului, că ne-ar fi obligat să cumpărăm broșura „Spre Prăpastie”, bănuț amintită în numărul de ieri al „Românului”.

Arad, la 14/27 Decembrie 1911.

(Urmează iscăliturile studenților teologi).

În loc de rectificare „Românul” în Nr. 274, aruncă o nouă bănuț asupra părintelui Ciorogariu, anume că P. C. Sa ne-ar fi făcut să iscălim protestul.

Pentru ca să se știe, declarăm că: Părintele Ciorogariu nici nu ne-a obligat să cumpărăm broșura „Spre Prăpastie”, nici nu ne-a făcut să iscălim protestul.

Arad, 16 (29) Dec. 1911.

Justin Bejan, Vasilie L. Țiț, Nicolae Ilieșiu, Lăviu Nica, Ioan Popa, George Constantin, Ivan Ilie, Traian Popu, Ioan Popovici, Gheorghe Caiian, Teodor Ciuhandu, Gheorghe Teoran, Ilie Chebeleu, Nicolae Popa, Gheorghe V. Popovici, Sever Șepețianu, Petru Paul, Vasile M. Vaidan, Aurel Șebeșan, Nicolae Brănuțiu, Aurel Florea, Petru Țieranu, Ioan Cociuban, Mihaiu Nistor, Octavian Ladar, Romul Ioja, Emilian Căpițan, Ștefan German, Nicolae Vlad, Vasile Medrea, Teodor Iova, Iuliu Stoica, Dimitrie Iancoviciu, Vasilie Rugea, Iuliu Herlea, Silviu Lelescu, Ioan Frincu, Teodor Marcu, Remus Chendi, Valer Corbu, S. Silviu Sabău, Dionisiu Petrișor, Romul T. Filip, Cornel Magier, Victor Braniște, Ioan Popa de Măhaciu, Melentie Soru, Ioan Molnar, Aurel Jurca, Traian Popoviciu, Traian Moga, Ioan Câmpean, Gheorghe Oprean, Ioan Oprea, Gheorghe Gavra, Ioan Goșa, Ioan Cioflan, Ioan Hărduțiu, Teodor Glodeanu, studenți teologi din Arad.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite francat.

REISZ MIKSA

FABRICĂ DE

MOBILE

in

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43. Rákóczi-ut 14.
(Lângă »Apollo«).

TIMBALE

cu organism patentat de oțel, dând sunete rezonante și foarte plăcute, — se pot cânta și pe rale. — Gramofoane cu plăci artistice, — vioare, flaute, harmo-

nici ș. a. — Numeroase distincții și medalii primite ca răsplăt. Inventatorul pedalului modern și al organismului de oțel. Catalog trimis gratis.

Mogyórossy Gyula,

kir. szab. hangszergyár.

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

Gruber Dezső,

magazin de pălării și articole de modă pentru bărbați.

Cluj - Kolozsvár

Colțul str. Wesselényi și Szép, vis-à-vis cu hotelul Föszl.

Noutăți în diferite soiuri de

pălării

pentru domni și copii, albituri, cravate și totfelul de articole. Preturi solide. Serviciu conștiințios. — Comandele din provincie se execută prompt și — francate în cel mai scurt timp. —

Un candidat de avocat

cu praxă, află aplicare la

Dr. George Roxin,
adv. Oradea-mare

Caut 2 ucenici

pentru prăvălia mea micștă pe timp de patru ani. Ucenicii după o lună de probă dacă vor fi acceptați, vor primi dela mine toată proviziunea și înbrăcămintea.

Gheorghe Milian,
comersant Dézna.

Un candidat de avocat

cu praxă

află aplicare în cancelaria mea.

Dr. Gheorghe Drimba,
adv. Kóhalom.

Caut un tânăr român

notar diplomat, care ar ocupa postul de subnotar și care la caz de corespunde poate fi ales în timp scurt și notar într'un cerc curat românesc.

Oferile sunt a se trimite la administrația »Tribunei«.

Cine vrea să cumpere

vițe americane

„RIPARIA PORTATIS“

pentru altoit, să se adreseze preotului Petru Pelle din Miniș (Ménés) comitatul Arad.

Decorat cu medalie de aur la expoziția agricolă din Lugoj.

Dicsics B. Ignác,

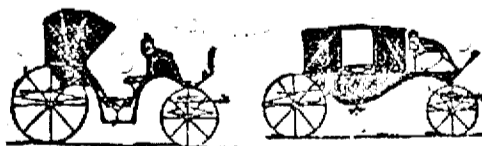
succesorul lui Bálint Dicsics.

Atelier de trăsuri, șele și lustruire.

LUGOJ, strada Niță Popa

lângă biserica gr.-orientală română.

Pregătește totfelul de trăsuri și căruțe, precum și lucrări de dogărie și făurarie. Reparează trăsuri vechi cu prețuri ieftine.

Desfacerea ieftină a firmei

ASZÓDY

ORADEA-MARE,
Strada Kossuth, (Palatul-Sas).

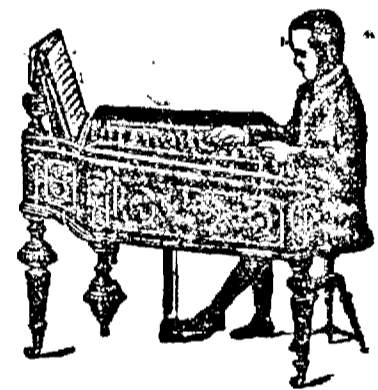
În vederea sărbătorilor de Crăciun, aduc la cunoștința on. public din loc și provincie, că au sosit noi transporturi de articole sudice și anume: *Curmale* calitatea ce mai bună, *malaga* și *smochine*. *Castane de Tirol*, *alune italienești*, *și nuci de Cocus*, *portocale dulci*, *lămâi coapte*, *fructe zaharisite*, *prăjituri pentru ceai*, *ceai chinezesc* cea mai fină calitate. *Rum englezesc și francez*; toate cu prețuri moderate. — Ma e aso timent în *bomboane de Crăciun*, *cafea prăjită*, totdeauna proaspătă, diferite compoziții din 8 feluri. — Faceți comandă de probă!

Cu stimă:

ASZÓDY MIHÁLY,

importor de cafea, ceai, bomboane și fructe sudice.
Nagyvárad. — Telefon 635.

TIMBALE!

Timbalele inventate de mine, cele mai moderne, cu organism dublu de oțel, foarte trainice și de o rezonanță deosebită se pot comanda numai dela mine, cu prețurile cele mai moderate, pe lângă garanție de 5 ani.

Mészáros Ferenc,
fabricant de timbale.
Budapest, VII., Bethlen-u. 39.

Prețuri, la cerere, se trimit gratis. Corespondența întrucât se poate să se facă în limba ungurească, germană sau sârbescă.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o obsoală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos. Ziarul nostru roagă pe onoratul public, că la cererea prețurilor curente sau la orice cerere sau cumpărare să se provoace că anunțul firmei la cetit în ziarul Tribuna din Arad.

Fabrica de mașini

Laufer József,

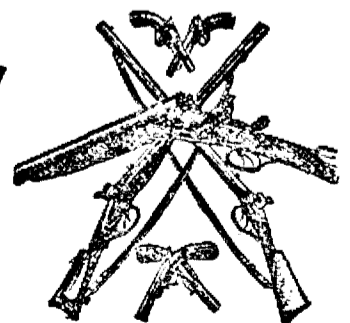
Budapest, VI., Palotai-ut 15—11

Linii funiculare, șghiaburi de precipitat vagoanele pentru mine, osii de transmisii brevetate »BALON«, cângi automate de descărcat, macazuri, mașini de remorsaj cu lanțuri sau frînghii. Aranjamente Skips și încărcat, elevatoare și transporteur

Haas Károly

primul armurar și optician din

Szabadka, Egres-u. (Uri Kasinó).

Mare asortiment de

arme și biciclete

de cea mai bună fabricație presum și părțile constitutive ale acestora. Se primesc pe lângă garanție și prețuri moderate totfelul de reparaturi de arme de orice soi, mașini de cusut, biciclete gramofone, mașini de scris, precum și confecționarea armelor și orice lucrări din acest ram. Serviciu punctual și conștiințios

Stoboare de sarmă tari și trainice!

Fabricația de prima calitate.

În atenția arhitecților, agronomilor, proprietarilor de vii, pentru vile, grădini, terenuri de vânătoare etc.

PÉCSI HENRIK,

fabrică pentru împletituri de sarmă,
Budapest, VI., Aréna-ut 126. sz.
Telefon 120-89.

Trimit și instalez împletituri de sarmă pentru mașini, împletituri de oscilat, stoboare pentru case și vile, împreună cu uși și porți puternice.

Cele mai frumoase rețele!

Mai furnizez: ciururi pentru cernut nisip (prund), coșnițe pentru nisip, buriane pentru schintei, coșnițe pentru nutret, botnițe pentru boi și storuri pentru ferestri de orice mărime.

Prețuri ieftine! — Serviciu prompt!
Prospecte de prețuri trimit gratis.

Cel mai mare magazin de blănărie!

ILIE ȘTEFLEA

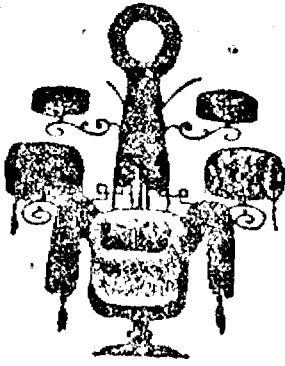
Sibiu—Magyasz-ben, Grosser Ring Nr. 18.

Premiat la expoziția de modă cu Medalie de stat.

Își recomandă în atenția on. public din localitate și provincie bogatul asortiment de blănărie cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie, — manșoane, boșie căciuli pentru domni și doamne ultima modă și lucrate cu gust.

Prețuri ieftine. —

Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, câptuire, câptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuție de I-u rang.

Roth Frigyes,

măcelar și cărnățar,

Alba-Iulia — Gyulafehérvár.

Sétatér Nr. 5 (lângă Hotel Europa)

Are de vânzare zilnic, carne proaspătă, de vită, porc, vițel, oaie, miel, de porc afumată, apoi toțfelul de cărnățării, slănină și unsoare, în mic și mare. — La cerere trimite în cane proprii unsoare proaspăt topită. Expediție promptă fie prin postă fie ca marfă. Cereți prospect.

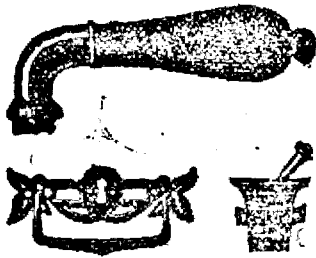

Fagler László

strungar artistic și turnător de metal și mineraluri.

Szeged, Szent Mihály-u 4.

Pregătește articole de aramă, precum pa-turi, sfeșnice, sonerii, pipe pentru vin și bere, pompe primește apoi pregătirea ori cărei

părți de mașini industriale, turnărie după model cel simplu până la lucrările cele mai complicate.

Cumpărături vechi — rabat.

Pentru femei și bărbați

CAPSULELE SĂNID

s'au adeverid ca cel mai sigur remediu fără nici o injecție, contra pleuragiilor subite și cronice. O cutie cu instrucția aplicării (conținând 100 capsule) 6 cor. Unicul remediu sigur contra slăbirei și impotenției funcționale sunt renumitele capsulele întăritoare ale Drului Timkó, sticla costă 10 cor. și se trimite contra ramburs dela

Farmacia „Magyar Király“
Budapesta, V., Marokkói-utca 2,
Piața Erzsébet.

Correspondența să se facă în limba română

Articole de casă de sticlă și porcelan, utensilii culinare, articole de argint, nickel și aramă, lampe, rame și picioare la aparate fotografice, cuțite, furculițe și linguri de alpaca și argint, articole de oțel »Sollingen«. — Mobile de fier, cămine perpetice, sobe, articole de toaletă și turiști, cu prețurile cele mai ieftine — se pot cumpăra la firma:

JOSEF JIKELI

SIBIU—HERMANNSTADT, Strada Cisnădiei 47.

Igaz Sándor,

mare depozit de ciornice, diferite articole și juvaerice de diamant, brilliantine, aur și argint.

Arad, Andrássy-lér (Palatul Minorităților).

Își recomandă bogatul său depozit, asortat cu diferite articole pentru

Cadouri de Grăciun.

Despărțământ separat pentru articole de prima calitate de argint de China

Ciaturi de părete cu sunet de harfă și de clopot, în diferite colori și formate elegante.

Prețuri de tot solid fixate.

Fondat la 1902.

Telefon Nr. 321.

In atenția pomicultorilor!

Ofer altui de pruni hosienci ca „Balkanska Caricea” (Regina balcanului) și „Kraljica Bosne” (Regina Bosniei). — Altui de 2-3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca deosebit, pentru uscat, la fabricarea tuicei și a slivovîțului — Pruni mei nu sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolă din Bosnia și Erțegovina ținută la Sarajevo iarși cu medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez.

Sava T. Kojdić,
mare proprietar în Brečka, Bosnia.

KUN ENORE,

atelier cu mașini electrice pentru
ascuțire artistică și homoru.

SZATMÁR,

casa-l ény, vis-à-vis
de Tribunal.

Se recoman. pentru pregătirea și ascuțirea oricărui soi de cuțite, ca cuțite pentru cășapie și bucătărie, pentru masă și bricege, unelte pentru ciobotari și cojocari precum și a-cuțirea bricelor pre lângă prețuri convenabile și execuție ireproșabilă.

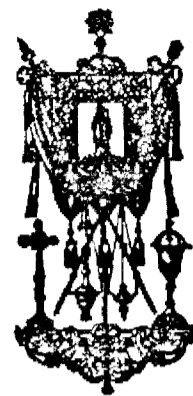
La trimiterea a 6 brice barbierilor
acotesc taxa numai pentru 5.

Luca K. Alexievits

pregătitor de haine preotești

NEOPLANTA UJVIDÉK.

Recomandă stielorol său asortat cu toffelul de rovizite și haine preotești de imbră at în vremea sujei în biserică. Pregătește tot-felul de icoane sante legate fr mos cu aur și mătasa, stoguri, pre-pore și altele. Icoana Mormântul lui Christos îl face foarte tramos. La cerere trimite catalog și pre-curant gratuit.

foarte tramos. La cerere trimite catalog și pre-curant gratuit.

In grădina de iarnă a

„Hotelului Central”

condusă în spirit modern; — Onoratului Public i-se servesc mâncări și beuturi, de cele mai bune, cari mulțămesc o-i-ce pretenții. — După teauru se capă a cină caldă.

Pentru cununil și bancheturi stau la dispoziție săli separate.

Zilnic taraf de țigani, de primul rang.

In cafenea se poate lua asemenea după reprezentațiile teatrale — cină.

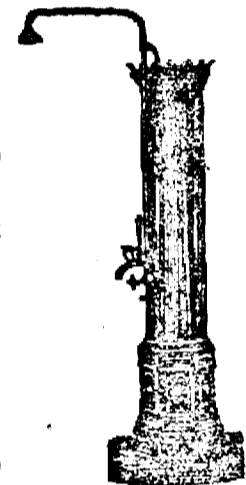
Cu distinsă stimă: **Augustin Csermák,**
hotelier.

Engelthaller Béla,

Segedin—Szeged, Lechner-tér 10. sz.

In atelierul său se află totdeauna cămine pentru camera de baie, conform încălzirii cu lemne, ori cu gaz, precum și accesorii în orice cantitate și cu preț convenabil.

Catalog ilustrat la cerere trimit gratis și franco.

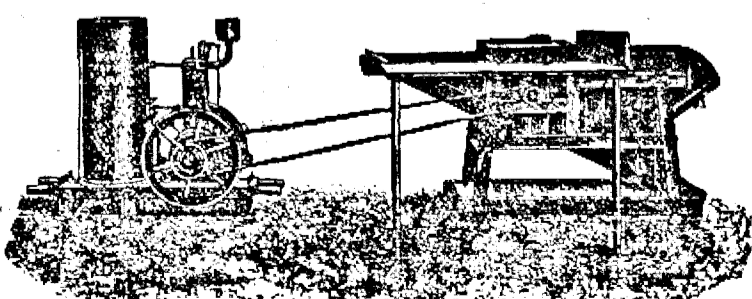
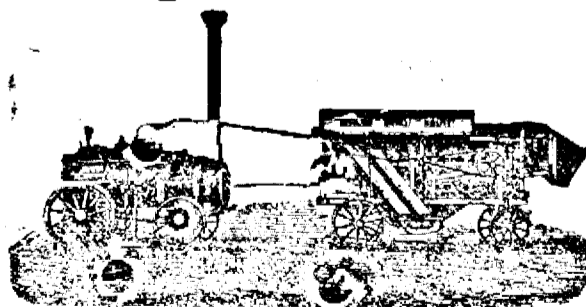
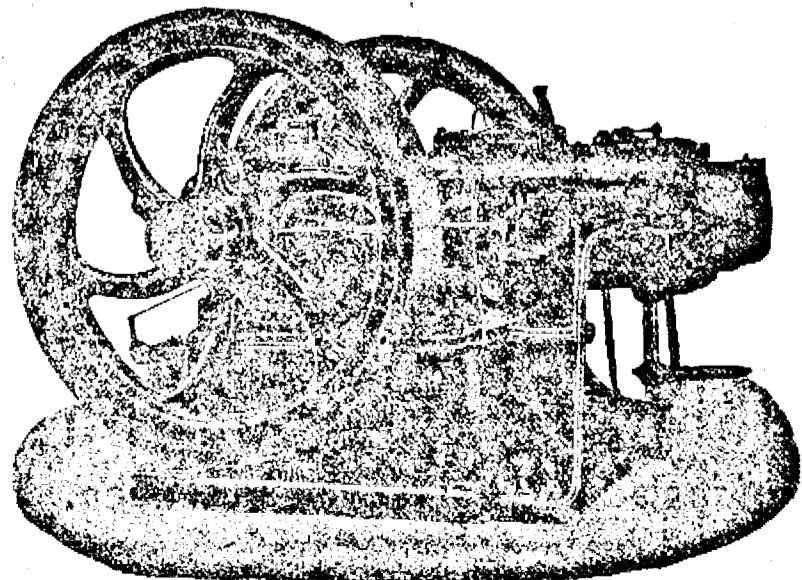
Frații Burza

Nr. telefonului 604.

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Piața Boros Béni-tér 1. (Casa proprie)

Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării, arme și toffelul de mașini agricole, mașini de trierat cu aburi, mașini de trierat cu motor și toffelul de motoare cu benzin, cu oleiu brut și motoare sugătoare cu gaz, arangem mori cu motoare cu prețurile cele mai moderate și cu plătire în rate.

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuros, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului pe spesele noastre.

Ghete originale rusești

galoși și șoșoni se află în cantitate mare la filiala fabricii de ghete

MOSKOVITS

Arad, Szabadság-tér 18.

Preturi unanime Cor.

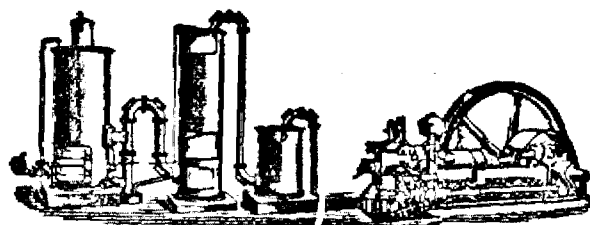
10.—

13.—

17.—

22.—

ARAD, Szabadság-tér 18.

Garnituri de îmblătit cu benzină și ulei, motoare de benzină, ulei și gaz.

Construcție de mori:

mori de rîjnit și măcinat, teasuri de ulei, instalații de apeduct, fântâni, pompe de toffelul. Prețuri ieftine, condiții favorabile, garanții desăvârșite. Lămuriri specialiste, proiect de cheltuieli și preț curent se trimit gratis și franco.

Societate pe acții pentru industria tehnică de mașini.

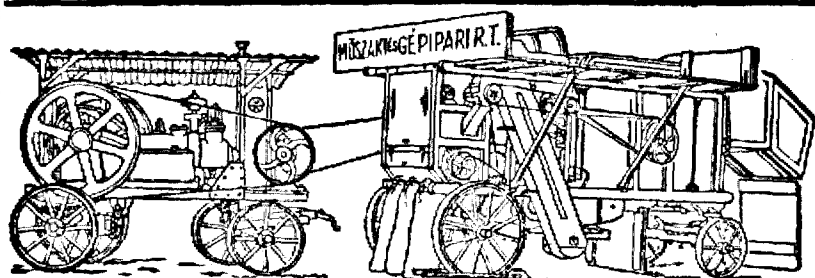
Műszaki- és Gépipari Részvénytársaság, Budapest, V., Alkotmány-utca 25.

Reprezentantul pentru Arad și provincie:

LENGYEL GYULA,

atelier de motoare și mașini

Arad, (Hal-tér) Szentpál-u. 1.

AFLI LA NOI

cel mai bogat asortiment de diferite articole cu prețuri ieftine. Vizitează negreșit prăvălia noastră unde vei afla frumoase lucruri pentru

DARURI DE CRĂCIUN

ARTICOLE DE GALANTERIE:

Mese pentru flori
Mese pentru fumat
Rame pentru fotografii
Ettagere de tot felul
Garnituri p. masa de scris
Garnituri pentru fumat
Machete de teracotă
Vase pentru flori
Bibelouri
Cassete în culori
Articole japoneze
Bricege
Aparate de ras
Artificii
Lampe electrice de buzunar.
Cofere
Corfe

Săculețe pentru dame
Portmonaide
Necessaires
Articole de toaletă
Oglinzi de tot felul
Articole pentru turiști
Bastoane
Articole de lux.

BIJUTERII
de toată categoria,
lanțe, cercei, ace,
COLIERE
cu ametist în argint
»ANTIK«
bijuterii moderne.

Trăsorele pentru copii.
— JUCĂRIL —

■ Mare magazin. ■ Prețuri ieftine. ■

ARTICOLE DE MODĂ:

BLUZE
ROCHII
JUPOANE
COSTUME
PARDESII
ȘORTE diferite calități
RUF DE DAME
JACHETE
PALTOANE
CHERETE
BONETE
JABOTS-URI
CORDOANE

EVENTAILLE
PLEDURI
RUFĂRIE DE TRICOT
CIORAPI.
PRODUSE PROPRII.

ARTICOLE DE
MODĂ PENTRU
BĂRBAȚI, — CĂ-
MĂȘI, GULERE,
CIORAPI, CRA-
VATE, BATISTE.

■ Nu-i obligament de-a cumpăra! ■

MARE ASORTIMENT DE GHETE.

Marca: »SALAMANDER« cea mai bună fabrică de ghete din întreagă lumea, p-ntru domni și dame: Cor. 16.50. — Preț de unitate Cor. 20.50.

Marca: »MARA«, ghete pentru domni și dame, sistem nou Cor. 13.50.

Ghete pentru vânat și turiști.
Ghete pentru patinat și săniuș.
Ghete pentru dans.
Ghete călduroase de casă.
Camașine.
Galoși și șoșoni.

KAUFHAUS M. BRECKNER
Hermannstadt. SIBIIU. Nagyszeben.